

Наукові публікації

1. Марисова І.В., Макаренко М.М., Бабко В.М., Сердюк В.А., Градовская Л.П. (зараз Кузьменко Л.П.) К экологии аистов на Черниговщине. *Аисты: Распространение, экология и охрана: материалы II и III Всесоюзных совещаний рабочей группы по аистам Всесоюзного орнитологического об-ва*. Минск: Наука і тэхніка, 1992. С. 222–224.
2. Кузьменко Л.П., Марисова І.В. Структура грациних колоній у місті Ніжині. *Наукові записки. Природничі та фізико-математичні науки*. Ніжин, 1998. С. 53–55.
3. Кузьменко Л.П., Марисова І.В. Особливості гніздування сойки (*Garrulus glandarius*) у місті Ніжині. *Наукові записки. Природничі та фізико-математичні науки*. Ніжин, 1998. С. 49–52.
4. Кузьменко Л.П., Кузьменко Ю.В. Постембріональний розвиток дрозда-чикотня у м.Ніжин. *Матеріали III конференції молодих орнітологів України*. Чернівці, 1998. С. 95–98.
5. Марисова І.В., Кузьменко Л.П. До екології дрозда-чикотня на Чернігівщині. *Беркут*. 1998. Т.7. Вип. 1-2. С. 133–134.
6. Марисова І.В., Кузьменко Л.П. Зимова орнітофауна м.Ніжина. *Вестник зоології*. 1998. 32, № 5-6. С. 59–63.
7. Кузьменко Л.П., Кузьменко Ю.В. Орнітофауна м.Славутича. *Екологічні аспекти охорони птахів: матеріали VII наради орнітологів Зах. України присвяченої пам'яті В.Дзедушицького, м. Івано-Франківськ, 4-7 лютого 1999р. Львів, 1999. С. 56–58.*
8. Кузьменко Ю.В., Кузьменко Л.П. Цікавий випадок гніздування чорного лелеки (*Ciconia nigra*) на Чернігівщині. *Вестник зоології*. 1999. 33, № 3. С. 100.
9. Кузьменко Л.П. Птахи сильно змінених ландшафтів Чернігівщини (на прикладі дачних поселень). *Наукові записки Тернопільського ун-ту ім. В. Гнатюка*. Серія біологія. № 2 (5). 1999. С. 22–25.
10. Кузьменко Л.П. Гніздова орнітофауна м. Ніжина. *Вестник зоології*. 1999. 33, № 4-5. С. 107–114.
11. Марисова І.В., Кузьменко Л.П. Воронові птахи м. Ніжина. *Екологічні аспекти охорони птахів: матеріали VII наради орнітологів Зах. України присвяченої пам'яті В.Дзедушицького, м. Івано-Франківськ, 4-7 лютого 1999р. Львів, 1999. С. 64–65.*
12. Кузьменко Л.П. Порівняння орнітоценозів антропогенних ландшафтів північного Лівобережжя України. *Вестник зоології*. 2000. 34, № 1-2. С. 119–121.
13. Кузьменко Л.П. Деякі аспекти гніздової біології дрозда-горобинника у місті Ніжині. *Вестник зоології. Зоологические исследования в Украине*. № 14, Т. 2. 2000. С. 102–106.
14. Кузьменко Л.П., Марисова І.В. Орнітонаселение околородных биотопов г. Нежина и проблемы их охраны. *Проблемы экологии и экологического образования Полесья в постчернобыльский период: материалы междунар. научно-практической конф. Мозырь: Белый ветер, 2000. С. 2004–2006.*
15. Марисова І.В., Кузьменко Л.П. Клуб «Едельвейс» – чудове поєднання корисного з прекрасним. *Формування здорового способу життя у студентської та учнівської молоді засобами туристської роботи: матеріали всеукраїнської наук.-практ. конф. Київ, 2001. С. 105–108.*
16. Лисенко Г.М., Марисова І.В., Кузьменко Л.П. Соціоекологія у запитаннях і відповідях. Навчальний посібник. Ніжин, 2001. 48 с.
17. Марисова І.В., Кузьменко Л.П. Зоологія хордових. Тематика контрольних і курсових робіт та методичні рекомендації до їх виконання. Методичний посібник. Ніжин: Редакційно-видавничий відділ НДПУ, 2001. 29 с.
18. Марисова І.В., Кузьменко Л.П. Міські парки та кладовища як рефугіуми дендрофільних птахів у місті. *Сучасні екологічні проблеми Українського Полісся та суміжних територій (до 15 річчя аварії на ЧАЕС): мат. міжнародної наук.-практичної конф. Ніжин, 2001. С. 73–75.*
19. Марченкова А.І., Качалка О.В., Кузьменко Л.П. Фізіологія серцево-судинної системи. Навчально-методичний посібник для студентів денного та заочного відділення природничо-географічного факультету. Ніжин: Редакційно-видавничий відділ НДПУ, 2001. 74 с.
20. Лисенко Г.М., Кузьменко Л.П., Марисова І.В. Соціоекологія: регіональний аспект. Навчальний посібник. Ніжин: Редакційно-видавничий відділ НДПУ, 2002. 72 с.

21. Марисова І.В., Кузьменко Л.П. Орнітонаселення паркової зони м. Ніжина. *Біорізноманіття природних і техногенних біотопів України*: мат. всеукр. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених (19-22 листопада 2001р.) Ч.2. Донецьк: ДонНУ, 2001. С. 69–72.
22. Марисова І.В., Кузьменко Л.П. Гніздове орнітонаселення багатоповерхової забудови міст Чернігівської області. *Екологічні проблеми довкілля та шляхи їх вирішення*: міжнар. науково-практ. конф. Полтава, 2002. С. 127–128.
23. Марисова І.В., Кузьменко Л.П. Роль навчально-польової практики у підготовці вчителя біології. *Проблеми вищої педагогічної освіти у світлі рішень II Всеукраїнського з'їзду працівників освіти*: мат. всеукр. наук.-практ. конф. Київ: НДУ ім. М. П. Драгоманова, 2002. Ч.3. С. 76–78.
24. Кузьменко Л.П. Орнітонаселення приміських і призалізничних лісосмуг. *Биоразнообразие. Экология. Эволюция. Адаптация*: матеріали. научной конф. студентов, аспирантов и молодых ученых, посвящ. 180-летию со дня рождения Л.С.Ценковского (28 марта-1 апреля 2003 г.). Одесса, 2003. С. 83.
25. Кузьменко Л.П. Зміни в орнітофауні міста Ніжина та його околиць. *Збірник наукових праць. Фальцфейнівські читання*. Херсон: Вид. ХДУ, 2003. С. 177–179.
26. Кузьменко Л.П., Телефус Н.М. Чисельність лелеки білого *Ciconia ciconia* на території Чернігівської області. *Пріоритети орнітологічних досліджень*: матеріали і тези доповідей VIII наук. конф. орнітологів заходу України, присвяченої пам'яті Густава Бельке. Львів–Кам'янець-Подільський, 2003. С. 134–135.
27. Кузьменко Л.П., Савіна Н.О. Динаміка орнітофауни Ніжинщини протягом XX століття. *Пріоритети орнітологічних досліджень*: матеріали і тези доповідей VIII наук. конф. орнітологів заходу України, присвяченої пам'яті Густава Бельке. Львів–Кам'янець-Подільський, 2003. С. 136.
28. Кузьменко Л.П. Зимнее население птиц различных антропогенных биотопов. *Чтения памяти А.А.Браунера*: матеріали третьей международной конф., Одесса, 1-4 октября 2003 г. Одесса: Астропринт, 2003. С. 89–90.
29. Кузьменко Л.П. Видовий склад птахів широколистяних лісів на території Чернігівської області. *Природничі науки на межі століть (до 70-річчя природничо-географічного факультету НДПУ)*: матеріали наук.-практ. конф. Ніжин, 2004. С. 53–54.
30. Кузьменко Л.П., Марисова І.В. Орнітонаселення Графського парку Ніжинського педуніверситету. *Природничі науки на межі століть (до 70-річчя природничо-географічного факультету НДПУ)*: матеріали науково-практичної конф. Ніжин, 2004. С. 54–55.
31. Кузьменко Л.П. Воронові як модель синантропізації та урбанізації птахів. *Проблеми екології та екологічної освіти*: матеріали IV міжнародної наук.-практ. конф. Кривий Ріг, 2005. С. 119–122.
32. Кузьменко Л.П. Гніздове орнітонаселення біотопів різного рівня антропогенної трансформації. *Проблеми екології та екологічної освіти*: матеріали V міжнар. наук.-практ. конф. Кривий Ріг, 2006. С. 101–103.
33. Кузьменко Л.П. Розвиток еволюційних ідей у біології: Навчальний посібник. Ніжин: Видавництво НДУ ім. М.Гоголя, 2008. 118 с.
34. Кузьменко Л.П. Навчальний курс «Польові дослідження з зоології» як ефективний засіб підготовки вчителів біології. *Проблеми екології та екологічної освіти*: матеріали VII міжнар. наук.-практ. конф. Кривий Ріг, 2008. С. 259–262.
35. Марисова І.В., Панасенко Н.А., Кузьменко Л.П., Кедров Б.Ю. Навчальні завдання для лабораторних робіт із зоології (хордових). Ніжин: Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2008. 73 с.
36. Марисова І.В., Панасенко Н.А., Кузьменко Л.П., Кедров Б.Ю. Завдання для лабораторних робіт із зоології (хордових). Ніжин: Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2009. 75 с.
37. Кузьменко Л.П., Ніцук І.О. Зміни орнітонаселення Графського парку м. Ніжина у зв'язку з реконструкцією. *Проблеми екології та екологічної освіти*: матеріали VIII міжнар. наук.-практ. конф. Кривий Ріг: Видавничий дім, 2009. 82–84.
38. Марисова І.В., Кузьменко Л.П. Зоологія хордових: Надклас Риби – Pisces: особливості організації. Навчальний посібник. Ніжин: Видавництво НДУ імені Миколи Гоголя, 2009. 71 с.

39. Марисова І.В., Кузьменко Л.П. Бібліографія з орнітофауни Чернігівщини. *Збірник наукових праць викладачів природничо-географічного факультету*. Вип. 4. Ніжин: Вид-во НДУ, 2010. С. 56–68.
40. Чуйко А.Ю., Кузьменко Л.П. Зимове орнітонаселення багатоповерхової забудови м. Ніжина. *Біологічні дослідження – 2010*: матеріали конф. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2010. С. 61.
41. Власенко Р.П., Кузьменко Л.П. Зоологія хребетних: Навчальний посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І Франка, 2010 – 324 с. (Рекомендовано Міністерством освіти і науки України, як навчальний посібник для студентів природничих факультетів вищих навчальних закладів, лист № 1/11-7651 від 11.08.10)
42. Чуйко А.Ю., Кузьменко Л.П. Орнітонаселення багатоповерхової забудови міста Ніжина в гніздовий період (Чернігівська область, Україна). *Сучасні проблеми природничих наук*: матеріали VI всеукраїнської студент. наук. конф. Ніжин, 2011. С. 51–52.
43. Марисова І.В., Кузьменко Л.П. Навчально-польова практика з зоології хребетних як невід'ємний компонент професійної підготовки вчителя біології. *Актуальні питання природничих наук та методики їх викладання*: всеукраїнська конф. тези доповідей. Ніжин, 22-23 лютого 2012. Ніжин: Видавництво НДУ імені Миколи Гоголя, 2012. С. 182–184.
44. Марисова І.В., Кузьменко Л.П. Значення навчально-польової практики з зоології хребетних у професійній підготовці вчителя біології. *Актуальні питання природничих наук та методики їх викладання*. Ніжин: НДУ імені Миколи Гоголя, 2012. С. 68–73.
45. Салій Т.В., Кузьменко Л.П. Орнітонаселення (Aves) табору «Лісове озеро» та прилеглих територій (околиці села Ядути Борзнянського району Чернігівської області). *Сучасні проблеми природничих наук*: матеріали VIII всеукраїнської студент. наук. конф. Ніжин: Наука-сервіс, 2013. С. 50–52.
46. Кузьменко Л.П. Учитель у суспільстві знань (акмеологічний підхід). *Освіта і управління*. Київ, 2013. Т. 16, № 1-2. С. 17–22.
47. Кузьменко Л.П., Мормоленко О.М. Характеристика постави студентів першого курсу Ніжинського університету. *Сучасні проблеми природничих наук та методики викладання (до 80 річниці від дня створення природничо-географічного факультету)*: матеріали II всеукраїнської наук.-практ. конф. Ніжин: НДУ імені Миколи Гоголя, 2013. С. 54–56.
48. Кузьменко Л.П., Салій Т.В. Вивчення видового складу птахів табору «Лісове озеро» та прилеглих територій. *Сучасні проблеми природничих наук та методики викладання (до 80 річниці від дня створення природничо-географічного факультету)*: матеріали II Всеукраїнської наук.-практ. конф. Ніжин: НДУ імені Миколи Гоголя, 2013. С. 56–59.
49. Вобленко А.С., Марисова І.В., Кузьменко Л.П., Шешурак П.Н., Кедров Б.Ю. Орнітофауна (Chordata: Aves) биостационара Нежинского государственного университета «Лесное озеро» и прилегающих территорий (Черниговская область, Украина). *Природничий альманах. Серія: Біологічні науки*. Херсон, 2013. Вип. 19. С. 45–54.
50. Кузьменко Л.П., Ніжинець Ю.В. Результати орнітологічних досліджень на території Національного природного парку «Бузький Гард». Матеріали X Міжнародної наук.-практ. конф. Прага, 2014. С. 76–81.
51. Салій Т.М., Кузьменко Л.П., Власенко Р.П. Нотатки до вивчення птахів Національного природного парку «Бузький Гард». *Біологічні дослідження – 2014: Збірник наукових праць*: матеріали V Всеукраїнської наук.-практ. конф. молодих учених та студентів. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2014. С. 194–197.
52. Кузьменко Л. П. Фактори формування акмеологічної культури вчителя. *Акмеологія – наука XXI століття*: матеріали IV Міжнародної наук.-практ. конф., 30 трав. 2014, м. Київ. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2014. С. 371–377.
53. Кузьменко Л. П. Вивчення особливостей постави та шляхів її поліпшення у студентів Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. *Збірник наукових праць викладачів природничо-географічного факультету*. Вип. 5. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2014. С. 50–58.
54. Салій Т.В., Кузьменко Л.П. Фауна хребетних тварин табору «Лісове озеро» та прилеглих територій. *Біологічні дослідження – 2015: Збірник наукових праць*. Житомир: ПП «Рута», 2015. С. 134–136.

55. Дорошенко Ю.А., Кузьменко Л.П. Засновник української антропології Федір Вовк. *Біологічні дослідження – 2015: Збірник наукових праць*. Житомир: ПП «Рута», 2015. С. 316–319.
56. Кузьменко Л.П. Словник термінів та визначень з курсу «Еволюційне вчення». Ніжин: НДУ імені Миколи Гоголя, 2015. 29 с. Електронне видання.
57. Кузьменко Л.П., Салій Т.В. Своєрідні випадки гніздування птахів на території табору «Лісове озеро». *Актуальні питання біологічної науки*. I Міжнародна заочна наук.-практ. конф. Ніжин: НДУ імені Миколи Гоголя, 2015. С. 172–175.
58. Кузьменко Л.П., Салій Т.В. Нетипові випадки гніздування птахів. *Природничий альманах. Біологічні науки*. Вип. 21. Херсон: Вид-во ПП Вишемирський В.С., 2015. С. 62–76. (збірник ВАК)
59. Марисова І.В., Кузьменко Л.П., Власенко Р.П. Зоологія хордових: Навчальний посібник. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2016. 208 с.
60. Кузьменко Л.П. Салій Т.В. Вивчення гніздового орнітонаселення табору «Лісове озеро» та прилеглих територій. *Актуальні питання біологічної науки: збірник статей II міжнародної заочної наук.-практ. конф.* Ніжин: НДУ імені Миколи Гоголя, 2016. С. 164–169.
61. Кузьменко Л.П., Салій Т.В., Ященко О.В. Соціально-екологічні аспекти способу життя студентів та їх вплив на здоров'я. *Сучасні екологічні проблеми українського Полісся та суміжних територій (до 30-ої річниці аварії на ЧАЕС): матеріали міжнародної наук.-практ. конф. (20-22 квітня 2016 р.)*. Ніжин, 2016. С. 109–112.
62. Кузьменко Л.П. Антропологія: у запитаннях і відповідях: навчальний посібник. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2016. 143 с.
63. Власенко Р.П., Кузьменко Л.П., Павлюченко О.В., Гарлінська А.М. Робочий зошит для лабораторних робіт з зоології хордових. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 28 с.
64. Щоденники Всеволода Великаніва: посібник для самостійної роботи студентів / уклад. Кузьменко Л.П. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 183 с. Електронне видання.
65. Кузьменко Л.П., Власенко Р.П. Еволюційна історія хордових. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 115 с. Електронне видання.
66. Кузьменко Л.П., Салій Т.В. Оцінка стану здоров'я студентів Ніжинського медичного коледжу залежно від способу життя. *Природничий альманах. Біологічні науки*. Херсон, 2017. Вип. 24. С. 68–72. (збірник ВАК)
67. Салій Т.В., Кузьменко Л.П. Цікаві випадки гніздування плиски білої (*Motacilla alba*) на Чернігівщині. *Біологічні дослідження – 2018: Збірник наукових праць*. Житомир ПП «Рута», 2018. С. 135–137.
68. Кузьменко Л.П., Салій Т.В. Нетипові місця гніздування мухоловки сірої (*Muscicapa striata*, Pallas, 1764) на території біостаніонару «Лісове озеро» Борзнянського району Чернігівської області. *Актуальні питання біологічної науки" (присвячена 100-річчю від дня народження академіка Петра Григоровича Богача): Збірник статей IV міжнародної заочної наук.-практ. конф.* Ніжин: НДУ імені Миколи Гоголя, 2018. С.40–43.
69. Кузьменко Л.П., Мостовий Р.В. Характеристика способу життя та здоров'я студентів Ніжинського медичного коледжу. *Сучасні проблеми природничих наук: теорія, практика, освітні новації» (до 85-річчя природничо-географічного факультету): матеріали доповідей III міжнародної наук.-практ. конф.* Ніжин: НДУ імені Миколи Гоголя, 2018. С. 77–79.
70. Кузьменко Л.П., Салій Т.В. Оцінка стану здоров'я молоді залежно від способу життя та зовнішніх факторів / *Сучасні здоров'язбережувальні технології : монографія / за загальною редакцією проф. Ю.Д. Бойчука*. Харків: Оригінал, 2018. С. 215–226.
71. Кузьменко Л.П., Власенко Р.П., Марисова І.В. Зоологія (анатомио-фізіологічні особливості та еволюційна історія хордових). Навчально-методичний посібник. Ніжин: Редакційно-видавничий відділ, 2019. 300 с.

72. Салій Т.В., Кузьменко Л.П. Визначення рівня Інтернет-залежності в учнів 5-6 класів. *Біологічні дослідження – 2019*. Збірник наукових праць. Житомир: Полісся, 2019. С. 259 – 261.
73. Кузьменко Л.П., Салій Т.В. Ставлення та готовність молоді до вирішенні екологічних проблем міста Ніжина. *Актуальні питання біологічної науки*. Збірник статей V міжнар. заочної наук.-практ. конф., Ніжин: НДУ імені Миколи Гоголя, 2019. С. 200–203.
74. Кузьменко Л.П., Салій Т.В. Інтернет-залежність – проблема сьогодення. *Актуальні питання біологічної науки*. Збірник статей V міжнар. заочної наук.-практ. конф., Ніжин : НДУ імені Миколи Гоголя, 2019. С. 243–247.
75. Кузьменко Л.П., Салій Т.В. Гніздування співочого дрозда (*Turdus philomelos*) на території біостаціонару «Лісове озеро» Борзнянського району Чернігівської області. XI всеукр. науково-практична конф. *Біологічні дослідження – 2020*. Житомир, 2020. С.
76. Кузьменко Л.П., Салій Т.В., Володько Є.В. Нетипові місця гніздування птахів на території біостаціонару «Лісове озеро» Борзнянського району Чернігівської області. *Актуальні питання біологічної науки*. Збірник статей IV міжнар. заочної наук.-практ. конф. Ніжин: НДУ імені Миколи Гоголя, 2020. С. 75–80.
77. Кузьменко Л.П. Велич української орнітології. *Актуальні питання біологічної науки*. Збірник статей IV міжнар. заочної наук.-практ. конф.. Ніжин: НДУ імені Миколи Гоголя, 2020. С. 9–13.
78. Кузьменко Л.П. Еволюційна біологія : конспект лекцій. Ніжин : НДУ ім. Миколи Гоголя, 2020. 138 с.
79. Кузьменко Л., Степаненко Н. Вивчення якості питної бутильованої води. The 18th International scientific and practical conference «*Modern science, practice, society*» (25-26 May 2020). Boston, USA 2020. С. 321 – 323.
80. Кузьменко Л., Лобань Л., Ручка О. «Графський парк» міста Ніжина: минуле та сучасність. The 19 th International scientific and practical conference «*Scientific bases of solving of the modern tasks*» (1-2 June, 2020). Frankfurt am Main, Germany 2020. С. 253 – 256.
81. Кузьменко Л.П., Шовкун Т.М. Історія та особливості ґрунтового покриву Графського парку. The XXI th International scientific and practical conference «*Current trends in the development of science and practice*» (15-16 June, 2020). Haifa, Israel, 2020. С. 147 – 150.
82. Кузьменко Л.П., Олійник Ю.Г. Аналіз режиму харчування та стану здоров'я студентів Ніжинського медичного коледжу. XIII Міжнародна науково-практична конференція «*Social function of science, teaching and learning*» (14 – 17 грудня 2020 р.), Бордо, Франція, 2020. С. 29 – 34.
83. Кузьменко Л.П. Визначна постать української орнітології (до 90-річчя Інеси Віталіївни Марисової). *Збірник праць Західноукраїнського орнітологічного товариства «Troglodytes»*. Вип. 9 – 10, 2020. С. 159 – 162.
84. Кузьменко Л.П., Олійник Ю.Г. Аналіз режиму харчування та стану здоров'я студентів Ніжинського медичного коледжу. XIII Міжнародна науково-практична конференція «*Social function of science, teaching and learning*» (14 – 17 грудня 2020 р.), Бордо, Франція, 2020. С. 29–34.
85. Кузьменко Л.П. Визначна постать української орнітології (до 90-річчя Інеси Віталіївни Марисової). *Збірник праць Західноукраїнського орнітологічного товариства «Troglodytes»*. Вип. 9–10, 2020. С. 159– 162.
86. Рековець Л., Кузьменко Л. Вид як система в системі. *Novitates Theriologicae*. Київ, 2021. № 12. С. 97–104.
87. Методичні рекомендації для підготовки та захисту кваліфікаційних робіт магістрів для студентів спеціальності 014.15 Середня освіта (Природничі науки) / уклад. Лобань Л.О., Кузьменко Л.П. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2021. 23 с.

88. Кузьменко Л.П. Еволюція Homo sapiens: навч. посібник. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2021.
136 с.